

V Bruseli 2. júla 2026
(OR. en)

11490/26

**Medziinštitucionálny spis:
2026/0178 (NLE)**

**ENV 902
PECHE 281**

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	2. júla 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 333 final
Predmet:	Návrh ROZHODNUTIE RADY, o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie prijať vo vzťahu k záležitostiam, ktoré patria do jej právomoci, na nadchádzajúcich troch zasadnutiach Medzinárodnej veľrybárskej komisie vrátane súvisiacich medzizasadnutí

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 333 final.

Príloha: COM(2026) 333 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 2. 7. 2026
COM(2026) 333 final

2026/0178 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY,

o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie prijať vo vzťahu k záležitostiam, ktoré patria do jej právomoci, na nadchádzajúcich troch zasadnutiach Medzinárodnej veľrybárskej komisie vrátane súvisiacich medzizasadnutí

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. PREDMET NÁVRHU

Tento návrh sa týka rozhodnutia, ktorým sa stanovuje pozícia, ktorá sa má zaujať v mene Únie na nasledujúcich troch zasadnutiach Medzinárodnej veľrybárskej komisie (ďalej len „IWC“), zriadenej podľa Medzinárodného dohovoru o regulácii lovu veľrýb (ďalej len „ICRW“)¹, v rokoch 2026, 2028 a 2030 vrátane súvisiacich medzizasadnutí a opatrení v súvislosti s plánovaným prijatím 1. zmien prílohy k ICRW a 2. rezolúcií a rozhodnutí IWC.

2. KONTEXT NÁVRHU

2.1. Medzinárodný dohovor o regulácii lovu veľrýb (ICRW)

Cieľom Medzinárodného dohovoru o regulácii lovu veľrýb (ďalej len „ICRW“) je zabezpečiť ochranu aj udržateľné riadenie populácií veľrýb na celosvetovej úrovni. Dohoda nadobudla platnosť 10. decembra 1948.

ICRW obsahuje právne záväznú prílohu², v ktorej sa stanovujú chránené a nechránené druhy, vody, v ktorých je lov povolený a v ktorých je lov zakázaný (vrátane ochranných oblastí), a obmedzenia výlovu pre komerčný lov veľrýb a pre existenčný lov veľrýb. V ICRW sa upravuje aj lov veľrýb na účel vedeckého výskumu. V tejto súvislosti sa v prílohe k dohovoru vyžaduje, aby vlády zmluvných strán pred vydaním povolení predložili návrhy na povolenie lovu na vedecké účely vedeckému výboru na preskúmanie. Povolenia vydávajú jednotlivé krajiny.

V kontexte ICRW a v celom tomto návrhu sa každý odkaz na „veľryby“ chápe ako odkaz na druhy uvedené v časti I prílohy k ICRW (všetky kosticovce a vorvaň tuponosý³). Všetky ostatné bezkosticovce vrátane delfínov, sviňúch a odontocétov, ako sú napríklad grinda dlhoplútva a *Globicephala macrorhynchus*, nepatria do rozsahu pôsobnosti prílohy.

Naopak, použitie pojmu „veľrybotvaré cicavce“ v tomto návrhu je zámerné s cieľom uviesť celý rad *Cetacea*⁴ vrátane malých veľrybotvarých cicavcov (delfínov, sviňúch a iných bezkosticovcov), aby sa zosúladiť so širším ochranným rozsahom práva Únie a aby sa zohľadnila skutočnosť, že pomocné orgány, fondy a iné iniciatívy IWC sa zaoberajú otázkami ochrany a riadenia, ktoré sa týkajú všetkých veľrybotvarých cicavcov.

Okrem toho sa používanie pojmu „lov veľrýb“ v tomto návrhu riadi právom Únie, konkrétne smernicou o biotopoch⁵, keďže zahŕňa úmyselné rušenie, odchyťovanie alebo usmrcovanie veľrybotvarých cicavcov.

Členstvo v ICRW je obmedzené na vlády, a preto má Európska únia (EÚ) len štatút pozorovateľa⁶. V súčasnosti je zmluvnými stranami dohody 24 členských štátov EÚ⁷.

¹ <https://archive.iwc.int/?r=3607>.

² <https://archive.iwc.int/?r=3606>.

³ Vorvaň tuponosý je bezkosticovec. Ďalšími bezkosticovcami sú vorvaňovce, vorvaňovce rodu *Hyperoodon*, kosatky dravé a grindy (rod *Globicephala*). Pozri prílohu k ICRW, časť I. „Výklad“.

⁴ Do radu *Cetacea* patria všetky veľryby, delfíny a sviňuchy a delí sa na dva už spomenuté podradý: kosticovce a bezkosticovce. Tieto podradý zahŕňajú spolu viac ako 90 druhov žijúcich v oceánoch na celom svete.

⁵ Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7.

⁶ Zmena ICRW, ktorou by sa umožnilo, aby sa EÚ stala členom, by si vyžadovala ratifikáciu protokolu všetkými vládami zmluvných strán IWC. V roku 1992 Komisia prijala návrh na rokovanie o pristúpení EÚ k dohovoru, ale Rada na tento návrh nenadviazala žiadnymi konkrétnymi krokmi [Návrh rozhodnutia Rady, ktorým sa Komisia splnomocňuje rokovať v mene Spoločenstva o protokole, ktorým

2.2. Medzinárodná veľrybárska komisia (IWC)

Orgánom, ktorý riadi vykonávanie ICRW, je IWC, ktorá zasadá každé dva roky. Podľa článku III ods. 1 ICRW sa IWC skladá z jedného člena z každej vlády zmluvnej strany a každý člen má jeden hlas. IWC vykonáva svoje základné povinnosti v oblasti udržateľného riadenia a ochrany prostredníctvom vykonávania zmien prílohy k dohovoru v reakcii na žiadosti vlád zmluvných strán. Zmeny musia byť prijaté trojštvrтинovou väčšinou hlasov členov IWC (článok III ods. 2 v spojení s článkom V ICRW). Podľa článku III ods. 2 ICRW sa ostatné rozhodnutia IWC prijímajú jednoduchou väčšinou hlasov členov IWC.

2.3. Pripravovaný akt IWC

Navrhované rozhodnutie Rady sa týka týchto kategórií aktov, ktoré má IWC prijať na svojich nasledujúcich troch dvojročných zasadnutiach (ktoré sa majú konať v rokoch 2026, 2028 a 2030) a súvisiacich medziasadnutiach (ďalej len „plánované akty“):

1. **zmeny prílohy k ICRW**, ktoré sú právne záväzné pre vlády zmluvných strán do deväťdesiatich dní od oznámenia sekretariátu IWC⁸, napríklad zachovanie alebo predĺženie moratória na komerčný lov veľrýb, vytvorenie alebo úprava ochranných oblastí pre veľryby a stanovenie ustanovení pre existenčný lov veľrýb pôvodným obyvateľstvom;
2. **rezolúcie, odporúčania a rozhodnutia IWC**, napríklad o prijatí opatrení na ochranu veľrybotvarých cicavcov a opatrení v oblasti ich dobrých životných podmienok, o dodržiavaní, presadzovaní a vykonávaní ustanovení prílohy, o akreditácii pozorovateľov, o účasti občianskej spoločnosti a reformách riadenia.

3. POZÍCIA, KTORÁ SA MÁ ZAUJAŤ V MENE ÚNIE

3.1. Obsah a dôvody navrhovanej pozície, ktorá sa má zaujať v mene Únie

3.1.1. *Komerčný lov veľrýb, pobrežný lov veľrýb v malom rozsahu a kritériá na povolenia lovu na vedecké účely*

IWC reguluje komerčný lov veľrýb. V roku 1982 rozhodla, že od roku 1986 by sa malo zaviesť moratórium na komerčný lov všetkých druhov a populácií veľrýb⁹.

Únia by mala podporovať zachovanie a úplné vykonávanie moratória na komerčný lov veľrýb. Moratórium zohráva už takmer štyri desaťročia dôležitú úlohu pri ochrane populácií veľrýb. Zabezpečila sa ním rozhodujúca ochrana veľrýb a pomohlo obnoviť niektoré populácie. Ostatné druhy zostávajú kriticky vyčerpané v dôsledku rastúceho počtu hrozieb, ktoré sa netýkajú lovu veľrýb, vrátane zamotania sa do rybárskeho výstroja, nárazov lodí, znečistenia (napríklad podmorským hlukom a plastmi) a degradácie biotopov. Ochrana týchto populácií pred ďalším tlakom komerčného lovu aj v budúcnosti je preto

sa mení a dopĺňa Medzinárodný Dohovor o regulácii lovu veľrýb, Washington, 2. decembra 1946, KOM(92) 316].

⁷ Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

⁸ Článok I ods. 1 v spojení s článkom V ods. 3 ICRW.

⁹ Pozri odsek 10 písm. d) prílohy k ICRW (ktorým sa stanovuje moratórium na odchytyvanie, usmrcovanie alebo spracovanie veľrýb, s výnimkou vráskavcov malých, spracovateľskými plavidlami alebo veľrybárskymi loďami pripojenými k spracovateľským plavidlám) a odsek 10 písm. e) (ktorým sa stanovujú obmedzenia v podobe nulového výlovu pre všetky populácie počas pelagickej sezóny 1986 a pobrežnej sezóny 1986 a pre všetky nasledujúce sezóny).

klúčová pre ich obnovu.

Okrem toho by Únia mala trvať na prísnom dodržiavaní revidovaného postupu riadenia IWC, ktorý odporučil Vedecký výbor IWC ako kľúč k zabráneniu nadmerným obmedzeniam výlovu. Hoci Island, Nórsko a Japonsko, ktoré stanovujú svoje obmedzenia výlovu nezávisle, tvrdia, že ich metódy odhadu udržateľných obmedzení výlovu veľrýb sú v súlade s metódami, ktoré vypracovala IWC, treba poznamenať, že žiadne z ich obmedzení výlovu nebolo stanovené ani schválené v rámci revidovaného postupu riadenia IWC, ktorý má preventívnejší charakter¹⁰.

Účinnými vnútroštátnymi nástrojmi by sa malo zabezpečiť, aby sa záväzky moratória premietli do ich skutočného dodržiavania. Únia by preto mala podporovať a presadzovať aj prijatie doplnujúcich opatrení na dodržiavanie predpisov zmluvnými stranami vrátane:

- štátnych prístavných kontrol: odmietnutie vstupu, vykládky, tankovania alebo iných služieb všetkým plavidlám zapojeným do komerčného lovu veľrýb, ktoré nemajú doložku IWC,
- vnútroštátnych zákazov: vnútroštátne právne ustanovenia, ktorými sa zakazuje prevádzkovateľom v rámci jurisdikcie členského štátu zúčastňovať sa na komerčnom love veľrýb, podporovať ho alebo ho financovať v rozpore s moratóriom.

Tábor zástancov lovu veľrýb často zdôrazňuje, že moratórium na komerčný lov veľrýb spôsobilo neprimerané ťažkosti niektorým miestnym pobrežným komunitám, ktoré sú závislé od lovu veľrýb na potravinové a kultúrne účely. Tento argument bol základom minulého úsilia Japonska presvedčiť IWC, aby uznala pobrežný lov veľrýb v malom rozsahu¹¹, čo by v skutočnosti umožnilo čiastočné zrušenie moratória. S tým súvisia aj návrhy, v ktorých sa lov veľrýb označuje za nevyhnutný pre potravinovú a výživovú bezpečnosť a v ktorých sa presadzuje, aby IWC uznala veľryby za životaschopný zdroj potravy.

EÚ by mala podporiť názor, že opatrenia na ochranu vrátane moratória neohrozujú potravinovú bezpečnosť, ale naopak zabezpečujú dlhodobú udržateľnosť morských ekosystémov. Okrem toho sa otázkami potravinovej bezpečnosti už zaoberá Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo a uznaním veľrýb ako zdroja potravy v rámci IWC by sa výrazne zmenil mandát tejto organizácie. Je veľmi dôležité, aby sa IWC naďalej zameriavala na riadenie populácií veľrýb spôsobom, ktorý podporuje zdravie a udržateľnosť ekosystému, a nie na podporu komerčného lovu veľrýb pod zámienkou potravinovej bezpečnosti.

V tejto súvislosti by sa Únia mala postaviť proti návrhom na zavedenie nových kategórií lovu veľrýb a podporiť zistenie Medzinárodného súdneho dvora v jeho rozsudku z 31. marca 2014 o love veľrýb v Antarktíde¹², že dohodou sa rozdeľuje lov veľrýb do troch kategórií: komerčný lov veľrýb a existenčný lov veľrýb pôvodným obyvateľstvom (obidve sú zahrnuté v prílohe) a lov veľrýb na základe osobitného povolenia podľa článku VIII. Tým sa zabráni vzniku medzier v zákaze komerčného lovu veľrýb.

¹⁰ Napríklad vo februári 2025 predsedníctvo IWC uviedlo, že Vedecký výbor IWC nesúhlasí s príslušnými tvrdeniami Japonska. Správa zo zasadnutia predsedníctva IWC, 6. februára 2025, <https://archive.iwc.int/?r=22535>.

¹¹ Pobrežný lov veľrýb v malom rozsahu je druh lovu veľrýb, pri ktorom sa používajú malé člny a veľryby (vráskavce malé a iné malé veľryby) sa lovia na komerčné účely počas denných výjazdov vo vnútroštátnych vodách.

¹² Lov veľrýb v Antarktíde (Austrália/Japonsko: za účasti Nového Zélandu), rozsudok, Zbierka rozhodnutí z roku 2014, body 229 – 230, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/148/148-20140331-JUD-01-00-EN.pdf>.

Pokiaľ ide o lov veľrýb na základe osobitného povolenia alebo lovu veľrýb na vedecké účely, Únia by mala zostať rozhodná vo svojom postoji, že osobitné povolenia na lov veľrýb podľa článku VIII sa nemôžu používať na odôvodnenie lovu s primárne komerčným zameraním. Zneužívanie tohto článku je v rozpore s duchom moratória a vôľou IWC, ktorú vyjadrila v niekoľkých rezolúciách.

Aby Únia mohla považovať návrhy na lov veľrýb na základe osobitného povolenia za legitímne podľa článku VIII, musia spĺňať kritériá stanovené Medzinárodným súdnym dvorom. Znamená to prísne dodržiavanie rezolúcie 2014-5 o love veľrýb na základe osobitného povolenia¹³, podľa ktorej musia byť na vydanie osobitného povolenia splnené dve kumulatívne podmienky: smrtonosný odber vzoriek je „vedecký výskum“ a slúži len „na účely“ tohto výskumu.

V praxi to znamená, že vedecký výbor je presvedčený, že každá zmluvná strana, ktorá chce vydať osobitné povolenia: i) preukázala, že očakávaný výstup projektu je odôvodniteľný ako vedecký výskum; ii) dôkladne zvážila, či by použitie nesmrtonosného odberu vzoriek mohlo splniť cieľ výskumu; iii) dospela k záveru, že to nie je možné a iv) preukázala, že navrhované veľkosti vzoriek sú prísne spojené s vedeckou potrebou a nie sú väčšie, ako je primerané pre vedecký cieľ.

Žiadny z troch štátov viazaných rozsudkom o love veľrýb v Antarktíde (Austrália, Japonsko, Nový Zéland) nikdy nepožiadala o revíziu alebo výklad nálezu Súdného dvora o právomoci IWC. Ich mlčanie predstavuje tichý súhlas s tým, že IWC môže legitímne diskutovať o love veľrýb na základe osobitného povolenia a regulovať ho. Únia by preto mala naďalej presadzovať prístupy, ktorými sa zaručí, že každé osobitné povolenie pred vydaním posúdi Vedecký výbor IWC a samotná IWC a že splní ich odporúčania.

3.1.2. *Ochrana a dobré životné podmienky zvierat*

V roku 2003 bol v rámci dohody vytvorený výbor pre ochranu, ktorý úzko spolupracuje s vedeckým výborom pri riešení rôznych hrozieb pre veľryby a ich biotopy. V roku 2016 bol prijatý strategický plán (2016 – 2026)¹⁴, ku ktorému bol pripojený pracovný plán¹⁵, v ktorom sa uvádzajú prioritné hrozby pre veľrybotvaré cicavce (nárazy lodí, morský odpad, vedľajšie úlovky, antropogénny zvuk, chemické znečistenie a zmena klímy) a prioritné opatrenia (udržateľné pozorovanie veľrýb, plány riadenia ochrany, ochranné oblasti, zber údajov a podávanie správ).

V rámci svojho silného politického záväzku týkajúceho sa ochrany by Únia mala naďalej podporovať všetky návrhy na ochranné oblasti pre veľryby¹⁶. Na prijatie týchto návrhov je potrebná zmena prílohy trojštvrťtinovou väčšinou hlasov. Dosiahnutie tejto väčšiny si bude vyžadovať aktívne prípravné diskusie s hlavným táborom zástancov lovu veľrýb, t. j. s držiteľmi námietok a výhrad a so širšou koalíciou štátov mobilizovaných zástancami lovu veľrýb, ktoré často hlasujú proti takýmto zmenám.

Únia by takisto mala podporovať väčšiu transparentnosť návrhov týkajúcich sa ochranných oblastí. Ustanovenia prílohy, v ktorých sa riešia tieto ochranné oblasti, sa v súčasnosti nachádzajú v oddiele III prílohy s názvom „lov“. Únia by mala podporiť IWC, aby tieto ustanovenia zaradila do samostatného oddielu v rámci prílohy.

¹³ <https://archive.iwc.int/pages/download.php?ref=3723&ext=pdf&alternative=2971&noattach=true&k=>.

¹⁴ <https://archive.iwc.int/?r=22234>.

¹⁵ <https://archive.iwc.int/pages/view.php?ref=19861&k=>.

¹⁶ IWC v súčasnosti vyčlenila dve ochranné oblasti – v Indickom oceáne a v Južnom oceáne –, pričom komerčný lov veľrýb je v oboch oblastiach zakázaný. V posledných rokoch bol IWC opakovane predložený dodatočný návrh na ochrannú oblasť v južnom Atlantickom oceáne, doposiaľ však nezískal potrebnú trojštvrťtinovou väčšinu hlasov.

Podporené by mali byť okrem toho aj návrhy IWC na zlepšenie životných podmienok veľrýb. Práca týkajúca sa dobrých životných podmienok zvierat môže okrem iného zahŕňať zamotania, nárazy lodí, hromadné uviaznutia, pozorovanie veľrýb, znečistenie hlukom, zlepšenie metód usmrcovania a eutanázie.

IWC sa zaoberá aj otázkami súvisiacimi s chorobami veľrybotvarých cicavcov, najmä tými, ktoré môžu súvisieť s ľudskou činnosťou, a tými, v dôsledku ktorých sa môžu šíriť choroby medzi zvieratami a ľuďmi. Takéto choroby by mohli predstavovať riziko pre spoločensvá pôvodného obyvateľstva vykonávajúce existenčný lov veľrýb pri konzumácii produktov z veľrýb, ktoré boli ulovené v rámci nekomerčných lovov. Únia by mala podporovať diskusie na túto tému, ak sú založené na vedeckých poznatkoch a ak posudzovanie tejto otázky v rámci IWC prispieva k práci iných fôr.

3.1.3. *Existenčný lov veľrýb pôvodným obyvateľstvom*

Existenčný lov veľrýb pôvodným obyvateľstvom je rozhodujúcou zložkou regulačného rámca IWC od jej zriadenia na základe dohody. Táto kategória lovu nie je predmetom moratória, keďže sa nepovažuje za komerčný lov. IWC dôsledne pristupuje k existenčnému lovu miernejšie ako ku komerčnému lovu veľrýb a umožnila pôvodným obyvateľom pokračovať v love veľrýb na kultúrne a výživové účely aj v obdobiach, keď bol komerčný lov veľrýb obmedzený alebo zakázaný.

V úsilí o konzistentnejší, dlhodobejší a menej zaťažujúci prístup prijala IWC v roku 2018 novú metodiku pre kvóty na existenčný lov veľrýb pôvodným obyvateľstvom. Rozhodla sa stanoviť obmedzenia výlovu na obdobie siedmich rokov s automatickým obnovovaním každých šesť rokov za predpokladu splnenia určitých podmienok. Tieto podmienky zahŕňajú: i) odporúčanie vedeckého výboru, že navrhované obmedzenia výlovu nepoškodia populácie veľrýb; ii) potvrdenie, že sa nepožadujú žiadne zmeny na základe potrieb a iii) že príslušná krajina s existenčným lovom veľrýb pôvodným obyvateľstvom dodržala schválený časový harmonogram a požiadavky na informácie. Ak sa tieto podmienky splnia, kvóty sa automaticky obnovia bez potreby ďalších rokovaní¹⁷.

Pokiaľ ide o práva pôvodného obyvateľstva, Únia dlhodobo podporuje dodržiavanie ľudských práv na celom svete a má širokú škálu politík, ktoré sa týkajú pôvodného obyvateľstva¹⁸. Únia sa aktívne zúčastňuje na diskusiách IWC o existenčnom love veľrýb pôvodným obyvateľstvom, pričom obhajuje prístup k lovu veľrýb pôvodným obyvateľstvom založený na právach, podporuje zlepšenia procesu stanovovania obmedzení výlovu v rámci existenčného lovu veľrýb pôvodným obyvateľstvom a opatrenia na posilnenie účasti pôvodného obyvateľstva na rozhodovacom procese IWC. Únia zároveň vyjadrila podporu navrhovaným zmenám v terminológii IWC vrátane nahradenia pojmu „aborigines“ (domorodci) pojmom „Indigenous Peoples“ (pôvodné obyvateľstvo).

Hoci Únia podporuje ľudské práva vrátane práv pôvodného obyvateľstva, zároveň uznáva, že tieto práva nie sú absolútne a môžu podliehať primeraným a odôvodneným obmedzeniam,

¹⁷ <https://iwc.int/management-and-conservation/whaling/aboriginal>.

¹⁸ EÚ podporila Deklaráciu OSN o právach pôvodných obyvateľov (VZ OSN 61/295) prijatú na Valnom zhromaždení Organizácie Spojených národov v roku 2007 a záverečný dokument (VZ OSN 69/2) Svetovej konferencie o právach pôvodného obyvateľstva, ktorá sa konala na plenárnom zasadnutí Valného zhromaždenia OSN na vysokej úrovni v roku 2014. V oboch dokumentoch sa zdôrazňujú práva pôvodného obyvateľstva na zdroje, ktoré tradične využívali, a potreba, aby štáty tieto práva ochraňovali a aby spolupracovali a diskutovali s pôvodným obyvateľstvom. Rada EÚ prijala 15. mája 2017 závery (dokument 8814/17 z 15. mája 2017), v ktorých opätovne zdôrazňuje podporu práv pôvodného obyvateľstva a uznáva, že existuje priestor na účinnejšie uplatnenie tohto politického rámca vo viacstrannej spolupráci, napríklad ďalším rozširovaním príležitostí na dialóg a konzultácie na všetkých úrovniach spolupráce EÚ.

najmä pokiaľ ide o otázky udržateľnosti. Únia preto takisto zdôrazňuje, že všetky výnimky z existenčného lovu veľrýb pôvodným obyvateľstvom musia byť jasne odôvodnené, prísne nekomerčné a biologicky udržateľné. Poskytovanie vedeckých informácií na podporu obmedzení výlovu v rámci existenčného lovu veľrýb pôvodným obyvateľstvom je v súlade s povinnosťou IWC zabezpečiť udržateľné postupy lovu veľrýb a riadenie populácií veľrýb na celom svete.

V tejto súvislosti by pozícia Únie mala spočívať v podpore ďalšieho vykonávania rámca stanoveného IWC pre existenčný lov veľrýb pôvodným obyvateľstvom vrátane sedemročného mechanizmu stanovovania a automatického obnovovania kvót prijatého v roku 2018, ak sú splnené dohodnuté podmienky. Únia by mala naďalej podporovať prístup založený na právach, v ktorom sa uznávajú kultúrne a výživové potreby pôvodného obyvateľstva, a zároveň zabezpečiť, aby všetky obmedzenia výlovu v rámci existenčného lovu veľrýb pôvodným obyvateľstvom boli prísne nekomerčné, vedecky odôvodnené a biologicky udržateľné. Únia by takisto mala naďalej podporovať opatrenia zamerané na posilnenie účasti pôvodného obyvateľstva na práci a rozhodovacích procesoch IWC, ako aj používanie vhodnej terminológie, v ktorej sa zohľadňujú medzinárodné normy týkajúce sa práv pôvodného obyvateľstva.

3.2. Súlad s ostatnými politikami a iniciatívami Únie

Navrhovaná pozícia je vonkajším rozšírením vnútorného *acquis* Únie v oblasti životného prostredia týkajúceho sa veľrybotvarých cicavcov a nástrojom na posilnenie diplomacie zameranej na oceány. Pri zabezpečovaní toho, aby medzinárodné riadenie zostalo v súlade s vysokou úrovňou noriem Únie pre ochranu veľrybotvarých cicavcov, má osobitný význam tento neúplný zoznam regulačných nástrojov:

- Na základe smernice o biotopoch¹⁹: Všetky veľrybotvaré cicavce patria medzi druhy uvedené v prílohe IV a sú chránené pred každým druhom úmyselného rušenia, odchytávania alebo usmrcovania vo vodách EÚ. Navrhovanou pozíciou sa zabezpečuje, aby táto ochrana nebola narušená v medzinárodných alebo priľahlých vodách.
- Tým, že sa EÚ stavia proti komerčnému lovu veľrýb, dodržiava svoj zákaz obchodovania s výrobkami z veľrybotvarých cicavcov na komerčné účely podľa nariadenia o obchode s voľne žijúcimi živočíchmi a rastlinami²⁰, ako aj Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín (CITES), ktorého zmluvnou stranou je Únia a jej členské štáty.
- Práca IWC v oblasti ochrany prispieva k dosiahnutiu cieľov dobrého environmentálneho stavu morského prostredia vrátane úmrtnosti veľrybotvarých cicavcov, ktoré sú stanovené v rámcovej smernici o morskej stratégii²¹.
- V nariadení o obnove prírody²² sa stanovuje právne záväzný cieľ obnoviť do roku 2030 aspoň 20 % morských oblastí Únie. Predovšetkým sa v ňom nariaďuje obnova biotopov chránených morských druhov vrátane veľrybotvarých cicavcov. Pozíciou EÚ v IWC sa tieto ciele priamo podporujú tým, že EÚ sa zasadzuje za odstránenie vonkajších tlakov (ako je hluk a komerčný lov), ktoré by inak bránili obnove týchto obnovených biotopov.

¹⁹ Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7.

²⁰ Ú. v. ES L 61, 3.3.1997, s. 1.

²¹ Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008, s. 19.

²² Ú. v. EÚ L, 29.7.2024, s. 14, 18.

- Únia uznáva kľúčovú úlohu veľrybotvarých cicavcov v kolobehu živín („veľrybie čerpadlo“) a pri sekvestracii uhlíka v ich biomase (modrý uhlík). Tým, že sa v pozícii Únie chránia tieto živé zachytávače uhlíka pred tlakom lovu veľrýb a zhoršovania životného prostredia, prispieva pozícia k cieľom Únie v oblasti prirodzenej sekvestracie uhlíka, a tým aj k jej cieľom v oblasti klimatickej neutrality v rámci európskeho právneho predpisu v oblasti klímy²³.

V tejto súvislosti je potrebné spomenúť aj tieto iniciatívy:

- V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030²⁴ sa stanovuje cieľ právne chrániť 30 % a prísne chrániť 10 % morí EÚ. Podpora ochranných oblastí a ekosystémového riadenia je v súlade s týmito cieľmi.
- Únia podporuje úsilie v rámci IWC o zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat pri lovení veľrýb, a to aj prostredníctvom vývoja a používania najhumánnejších dostupných metód lovu a usmrcovania, skrátenia času do smrti a minimalizácie bolesti, strachu a utrpenia, ktorým sa dá vyhnúť. Tento prístup je v súlade so širším záväzkom Únie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a s článkom 13 ZFEÚ, v ktorom sa zvieratá uznávajú ako cítiace bytosti. Únia preto podporuje uplatňovanie najvyšších možných noriem v oblasti dobrých životných podmienok veľrýb v súvislosti s lovom veľrýb povoleným v rámci IWC.
- Prijatím stabilnej viacročnej pozície v IWC Únia zabezpečuje, že jej medzinárodné záväzky týkajúce sa veľrybotvarých cicavcov sú v súlade s holistickým prístupom Európskeho oceánskeho paktu²⁵ a sú pripravené na začlenenie do pripravovaného oceánskeho aktu. Pozícia Únie v IWC slúži ako strategický most medzi medzinárodnou diplomaciou zameranou na oceány a ekosystémovým riadením a zabezpečuje, aby sa ochrana veľrybotvarých cicavcov nepovažovala len za lokálnu ochranársku otázku, ale za rozhodujúcu súčasť globálneho zdravia oceánov, odolnosti proti zmene klímy a riadenia spoločného námorného priestoru založeného na pravidlách.
- Keďže Únia a jej členské štáty sú zmluvnými stranami Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci (ďalej len „dohoda o BBNJ“), Únia sa zaviazala podporovať medziodvetvovú spoluprácu. Presadzovanie ochranných oblastí pre veľryby a zmierňovanie kumulatívnych vplyvov na veľrybotvaré cicavce v rámci IWC, ktoré Únia vykonáva, predstavuje praktický mechanizmus na vykonávanie rámca BBNJ. Tým sa zabezpečuje, aby IWC prispievala ku globálnej sieti nástrojov riadenia na základe oblastí a k ochrane biodiverzity na otvorenom mori.
- Keďže Únia a jej členské štáty sú zároveň zmluvnými stranami Dohovoru o ochrane sťahovavých druhov voľne žijúcich živočíchov (CMS), Únia prikladá osobitný význam ochrane migrujúcich druhov veľrybotvarých cicavcov v celej ich oblasti výskytu. IWC zohráva kľúčovú úlohu pri presadzovaní cieľov CMS tým, že podporuje koordinované medzinárodné opatrenia na riešenie hrozieb pre veľrybotvaré cicavce vrátane degradácie biotopov, kumulatívnych vplyvov ľudských činností a iných tlakov, ktoré ovplyvňujú migrujúce druhy v rámci jurisdikcií jednotlivých štátov a v oblastiach mimo jurisdikcie jednotlivých štátov.

²³ Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 3, 5.

²⁴ COM(2020) 380 final, 20.5.2020, s. 4.

²⁵ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Európsky oceánsky pakt [COM(2025) 281 final].

- Navrhovaná pozícia môže prispieť aj k plneniu záväzkov Únie vyplývajúcich z Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu. Podporovaním programu zameraného na ochranu Únia plní cieľ 3 (cieľ „30x30“) určením a účinným riadením ochranných oblastí pre veľryby a cieľ 4, v ktorom sa vyžadujú naliehavé riadiace opatrenia na zastavenie vymierania ohrozených druhov spôsobeného človekom a na podporu ich obnovy. Keďže Únia aj členské štáty sú zmluvnými stranami Dohovoru o biologickej diverzite (ďalej len „DBD“), IWC zostáva rozhodujúcim fórom na premietnutie týchto globálnych cieľov do opatrení v praxi.

3.3. Výlučná vonkajšia právomoc

Právomoc Únie prijať navrhovanú pozíciu je výlučná podľa článku 3 ods. 2 ZFEÚ. Podľa tohto ustanovenia má Únia výlučnú právomoc uzatvárať medzinárodné dohody – alebo prijímať akty v rámci orgánu zriadeného takouto dohodou –, pokiaľ tieto akty môžu ovplyvniť spoločné pravidlá alebo zmeniť ich rozsah pôsobnosti.

Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora takéto riziko ovplyvnenia existuje, ak medzinárodné záväzky patria do oblasti, ktorá je už do veľkej miery pokrytá pravidlami Únie²⁶. To je prípad ochrany veľrybotvarých cicavcov, pre ktorú Únia vytvorila komplexný a prísny právny rámec, ako sa uvádza v oddiele 3.2 (pozri zoznam príslušných regulačných nástrojov).

Vnútorne pravidlá Únie predstavujú ucelený systém prísnej ochrany, ktorý členským štátom nedáva priestor na prijatie odlišných noriem. Keďže v aktoch IWC, ako sú zmeny prílohy k ICRW, sa upravujú práve tie činnosti (odchytyvanie, usmrcovanie a obchod), ktoré sú vo vnútorných právnych predpisoch Únie zakázané, každé medzinárodné rozhodnutie v týchto otázkach nevyhnutne patrí do rozsahu pôsobnosti týchto pravidiel Únie, takže podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora existuje riziko ovplyvnenia v zmysle článku 3 ods. 2 ZFEÚ²⁷. V tejto súvislosti, ako už bolo potvrdené v ustálenej judikatúre²⁸, je skutočnosť, že neexistuje rozpor medzi aktmi IWC a právom Únie, irelevantná.

Keďže predmet plánovaných aktov patrí do oblasti, na ktorú sa vo veľkej miere vzťahujú spoločné pravidlá Únie, takéto záväzky je oprávnená prijímať len Únia, čo bráni členským štátom konať individuálne spôsobom, ktorý by mohol zmeniť rozsah alebo integritu režimu ochrany Únie.

3.4. Nevyhnutnosť a vhodnosť pozície Únie

Vzhľadom na to, že plánované akty patria do výlučnej právomoci Únie podľa článku 3 ods. 2 ZFEÚ, je potrebné stanoviť pozíciu Únie k týmto otázkam.

Vzhľadom na to, že veľryby a iné veľrybotvaré cicavce sú druhy migrujúce na veľké vzdialenosti, ich ochrana je vo svojej podstate cezhraničnou výzvou, ktorú členské štáty nemôžu riadiť jednotlivo.

Keďže Únia má v IWC len štatút pozorovateľa, jej vplyv sa maximalizuje len vtedy, keď 24 členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami ICRW, hlasuje ako jeden blok.

²⁶ Pozri napríklad stanovisko 3/15 (*Marrákešská zmluva o uľahčení prístupu k uverejneným dielam pre osoby nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania*), [EU:C:2017:114](#), bod 105.

²⁷ Stanovisko 1/13 (*Haagsky dohovor z roku 1980*) zo 14. októbra 2014, [ECLI:EU:C:2014:2303](#), bod 71 a citovaná judikatúra.

²⁸ Pozri napríklad stanovisko 3/15 (*Marrákešská zmluva o uľahčení prístupu k uverejneným dielam pre osoby nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania*), [EU:C:2017:114](#), bod 113.

Viacročná povaha predchádzajúcich rozhodnutí Rady (prijatých 13. decembra 2011²⁹ a 20. decembra 2017³⁰ na základe návrhov Komisie³¹) a stabilný politický prístup, ktorý sa v nich zabezpečil, umožnili Únii a jej členským štátom, ktoré sú zmluvnými stranami ICRW, aktívnejšie sa zapojiť do záležitostí IWC, reagovať v krátkom čase na žiadosti vlád krajín mimo EÚ a dôsledne prispievať k výsledkom ochrany. V záujme zachovania tejto dynamiky a predvídateľnosti sa preto v tomto návrhu rozhodnutia uplatňuje rovnaký prístup zameraný na niekoľko zasadnutí, v ktorom sa stanovuje koordinovaná pozícia Únie na zasadnutia IWC v rokoch 2026, 2028 a 2030.

4. PRÁVNY ZÁKLAD

4.1. Procesnoprávny základ

IWC je orgán zriadený dohodou, konkrétne ICRW.

Akty, ktoré má IWC schváliť, sú akty s právnymi účinkami z týchto dôvodov:

- **Zmeny prílohy k ICRW** budú mať právne účinky pre členské štáty, ktoré sú zmluvnými stranami dohody, pretože sú záväzné podľa medzinárodného práva v súlade s článkom I ods. 1 ICRW, v ktorom sa stanovuje, že príloha tvorí neoddeliteľnú súčasť dohovoru, v spojení s článkom V ods. 3 ICRW, ktorým sa upravuje postup a nadobudnutie platnosti zmien prílohy, pokiaľ vláda zmluvnej strany nepodá námietku.
- **Rezolúcie, odporúčania a rozhodnutia IWC** predstavujú akty s právnymi účinkami. Pokiaľ ide o odporúčania podľa článku VI dohovoru prijaté vo forme rezolúcií, Medzinárodný súdny dvor vo svojom rozsudku z 31. marca 2014, *Lov veľrýb v Antarktíde* (Austrália/Japonsko; za účasti Nového Zélandu) uviedol, že napriek tomu, že tieto rezolúcie nie sú záväzné, „ak boli prijaté konsenzom alebo jednohlasným hlasovaním, môžu byť relevantné pre výklad dohovoru alebo jeho prílohy“ (bod 46). Právne nezáväzný akt medzinárodného orgánu, ktorým sa stanovuje následná dohoda strán o výklade právne záväzných pravidiel v medzinárodnej dohode, predstavuje akt s právnymi účinkami v zmysle článku 218 ods. 9 ZFEÚ. Na základe článku J ods. 3 rokovacieho poriadku IWC sa rezolúcie prijímajú konsenzom. Vzhľadom na uvedené skutočnosti môžu rezolúcie prijaté na zasadnutiach IWC, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie, predstavovať akty s právnymi účinkami. Pokiaľ ide o rozhodnutia, z článku E rokovacieho poriadku IWC vyplýva, že tento pojem sa vzťahuje na zmiešaný súbor aktov vrátane aktov uvedených v článku J rokovacieho poriadku, ktorý sa vzťahuje na zmeny príloh k ICRW, odporúčania podľa článku VI a rezolúcie a „iné rozhodnutia“. Z toho vyplýva, že rozhodnutia IWC sú sčasti právne záväzné a sčasti sa na ne vzťahuje vyššie uvedená argumentácia týkajúca sa rezolúcií. Z daného hľadiska môžu rozhodnutia prijaté na zasadnutiach IWC, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie, predstavovať akty s právnymi účinkami.

Pripravovanými aktmi sa nedopĺňa ani nemení inštitucionálny rámec dohody.

²⁹ Rozhodnutie Rady z 13. decembra 2011 (ST 17641 2011 COR 1), ktorým sa určuje pozícia, ktorá sa má v mene Európskej únie zaujať v súvislosti s návrhmi zmien a doplnení Medzinárodného dohovoru o regulácii lovu veľrýb a jeho prílohy.

³⁰ Rozhodnutie Rady z 12. decembra 2017 (ST 14970 2017 INIT) o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie prijať na nadchádzajúcich troch zasadnutiach Medzinárodnej veľrybárskej komisie vrátane súvisiacich medziasadnutí a opatrení.

³¹ COM(2011) 495 final a COM(2017) 463 final.

Procesnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 218 ods. 9 ZFEÚ.

4.2. Hmotnoprávny základ

V kontexte IWC sa hlavný cieľ a obsah plánovaných aktov týka ochrany životného prostredia, najmä i) zabezpečenia účinného medzinárodného regulačného rámca pre ochranu a riadenie populácií veľrýb; ii) zaručenia výrazného zlepšenia stavu ochrany veľrýb a iných veľrybotvarých cicavcov a iii) úsilia dostať všetky operácie lovu veľrýb vykonávané členmi IWC pod kontrolu IWC. Hmotnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 192 ods. 1 ZFEÚ.

Týmto návrhom na hmotnoprávny základ nie je dotknutá výlučná právomoc EÚ v oblasti ochrany morských biologických zdrojov podľa ustanovení článku 3 ods. 1 písm. d) v spojení s článkom 38, článkom 43 a prílohou I k ZFEÚ, a teda všetkých živých vodných zdrojov v rámci spoločnej rybárskej politiky³². Nevzniká precedens pre žiadne budúce rokovania o ochrane a riadení živých vodných zdrojov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti spoločnej rybárskej politiky.

4.3. Záver

Právnym základom navrhovaného rozhodnutia by mal byť článok 192 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ.

5. UVEREJNENIE PRIPRAVOVANÉHO AKTU

Keďže akty IWC môžu zahŕňať zmeny prílohy k dohovoru, ktoré sú záväzné podľa medzinárodného práva, je vhodné ich po prijatí uverejniť v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

³² Ú. v. EÚ L 354 28.12.2013, s. 22.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY,

o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie prijať vo vzťahu k záležitostiam, ktoré patria do jej právomoci, na nadchádzajúcich troch zasadnutiach Medzinárodnej veľrybárskej komisie vrátane súvisiacich medzizasadnutí

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1 v spojení s jej článkom 218 ods. 9,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Medzinárodný dohovor o regulácii lovu veľrýb (ICRW) (ďalej len „dohoda“) nadobudol platnosť 10. decembra 1948.
- (2) Podľa článku III ods. 2 a článku V ICRW môže Medzinárodná veľrybárska komisia (IWC) prijímať rozhodnutia vrátane zmien prílohy k ICRW. V článku VI ICRW sa umožňuje IWC prijímať odporúčania. V článkoch E a J rokovacieho poriadku IWC sa potom stanovuje, že IWC môže prijímať aj rezolúcie a iné rozhodnutia.
- (3) Očakáva sa, že IWC na svojom 70., 71. a 72. zasadnutí v rokoch 2026, 2028 a 2030, ako aj na všetkých súvisiacich medzizasadnutiach zváži a môže prijať zmeny prílohy k ICRW a rôzne rezolúcie, odporúčania a rozhodnutia. Tieto akty sa môžu týkať regulácie komerčného, vedeckého lovu veľrýb a existenčného lovu veľrýb pôvodným obyvateľstvom, zriadenia a riadenia ochranných oblastí pre veľryby a prijatia opatrení na ochranu veľrybotvarých cicavcov a opatrení v oblasti ich dobrých životných podmienok.
- (4) Plánované akty IWC budú mať v prípade ich prijatia právne účinky pre členské štáty, ktoré sú zmluvnými stranami ICRW.
- (5) Únia vytvorila komplexný vnútorný právny rámec na ochranu všetkých druhov veľrybotvarých cicavcov. Pozícia Únie v rámci IWC by sa mala riadiť cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany veľrybotvarých cicavcov v súlade s vnútorným *acquis* Únie v oblasti životného prostredia a jej medzinárodnými záväzkami. V tejto pozícii by sa mali zohľadňovať strategické priority Európskeho oceánskeho paktu a uznávať zásadná úloha zdravých populácií veľrybotvarých cicavcov pri prirodzenej sekvestracii uhlíka a zároveň podporovať najvyššia úroveň noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v súlade s uznaním zvierat ako cítiacich bytostí podľa článku 13 ZFEÚ. Je preto v záujme Únie presadzovať rovnocennú ochranu na celom svete, a to aj v rámci IWC, aby sa zabezpečil súlad s politikami Únie a zabránilo sa porušovaniu noriem Únie.
- (6) Treba teda stanoviť pozíciu, ktorá sa má zaujať v mene Únie v IWC v súvislosti so zmenami prílohy k ICRW a plánovanými rezolúciami a rozhodnutiami IWC týkajúcimi sa regulácie komerčného a vedeckého lovu veľrýb a existenčného lovu

veľrýb pôvodným obyvateľstvom, zariadenia a riadenia ochranných oblastí pre veľryby a prijatia opatrení na ochranu veľrybotvarých cicavcov a opatrení v oblasti ich dobrých životných podmienok.

- (7) Pozíciu Únie vyjadria členské štáty, ktoré sú zastúpené v IWC, konajúc spoločne v záujme Únie,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pozícia, ktorá sa má zaujať v mene Únie na 70., 71. a 72. zasadnutí IWC vrátane súvisiacich medzizasadnutí, je uvedená v prílohe k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Pozíciu, na ktorú sa odkazuje v článku 1, vyjadria členské štáty, ktoré sú zastúpené v IWC, konajúc spoločne v záujme Únie.

Článok 3

Menšie technické zmeny pozície uvedenej v prílohe možno dohodnúť bez ďalšieho rozhodnutia Rady.

Článok 4

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*